૯૬૧૫

નયેરંગે ઇશ્ક઼

ઉર્ફ઼

દામાને અસ઼મત.

તમાશા ચહાર બાબકા.

બરાએ ગીરોહે આલફ઼્રેડ નાટક કંપનીકે લીયે
તસ્નીફ઼ કીયા

મુનશી અબ્દુલ્લાહને

ઔર

છાપકે ઇજ઼હાર કીયા વાસ્તે શાએક઼ીન વ
નાજ઼રીનકે

માલેકાં ગીરોહે આલફ્રેડ નાટક કંપનીને

જબાંને ઉરદુ વ હુરૂફ઼ ગુજરાતી.

મુંબઈ:—યુનિયન પ્રેસ નાં૦ ૧૯ ધોબીતલાવ,
મ્હાનાભાઈ રૂસ્તમજી રાણીનાને છાપા હય઼.

ઇ૦ સ૦ ૧૮૮૨.

કીંમત ૮ આના.

દીબાચા.

નજમ.

બાઅદે હમદે ખુદા વ નઅતે રસુલ,
લીખું ફેર અરજ તાકે હો મકબુલ
લીખકે તંમહીદ કીસ્સએ પુર શૌક
યું બયાં કીજીયે બ શૌક વ જોક
યાને અયે શાએરાંને તેજ જબાં
અરજ પરરાં હું સુન યે મેરા બયાં
યે જો કીસ્સા લીખા હયે આજીજને
સરસરામે હુવા હુયે બે મઅને
ઈસકી ગલતી પે કુચ ન જાવો તુંમ
બુલબુલે બામાં મત સતાવો તુમ
મહેરબાનીસે કીજીયેગા નજર
મહેરકી ચલાઇયે નજર હુંમપર
ગરચે હું બાકપા જે આહલે હુનર
શાએરાને જહાંસે હું કમતર
ખોશાચીં બલકે હું સરાસર મયે
કભી કરતા નહીં તકુબ્બુર મયે

દીબાચો.

આ નાટકનો લખનાર મુનશી અબદુલ્લાહ શેખોલી પરજાને નમનતાઈસાથ જણાવેચ કે આ નયરંગે ઈશ્ક નામનો નાટક મુંબઈની આલફ્રેડ નાટક મંડલીના માલેકોએ મારી પાસે લખાવયો અને તે મારી બનતી કોશેશથી મે પુરો કીધો માટે જો અંદર કાંઈપણ ખામી હોયતો દાનેશમંન પરજાએ મુજ કમતરીનને માફ કરવી.

તેમજ આએ ખેલ લખવામાં એજ નાટક મંડલીના આગલા માલેકોથી મને ઘણી મદદ મલીછે જેવી કે એ ખેલ માટે ખાસ રાગરાગનીની રાહો તેમજ આ ખેલનો "પલોટ" પણ તેમનોજ આપેલો હતો માટે આ પરસંગે તેમનો ઉપકાર માનુંછું.

મુ૦ સૈ૦ અબદુલ્લાહ.

તા૦ ૭ મી મારચ ૧૮૮૨.

તખ્ત એ નાટક.

દલેરજંગ...............	શાહે ખુતન.
માહેરૂ	પીસરે શાહે ખુતન બાદશા યમનકા શાહા.
લડકા	માહેરૂકા સૌતેલા ભાઈ.
ખુશસીયર	વજીરે ફરરોખ નગર.
માહેમુનીર..............	વજીરે ખુશસીયરકા બેટા.
બખ્તક................	વજીરે યમન.
હબશી	એક જલ્લાદ.
અફસર	એક તુમ્બાર દહકાંનીઓંકા સરદાર.

રૂહ	માહેરૂકી મરી માદરકી છાંવ.
ગુલનાર	માહેરૂકી સૌતેલી માં.
માહેતાબાં.............	માહેરૂકી બહેન.
કુટની	એક દલ્લાલા.
રામીશગર..............	દરબારમે ગાનેવાલી.
કનીજ	માહેતાબાંકી ખવાસ.

ઈનસીવા—દરબારી—અહેલેકારોં—સીપાઈઓં—દહેકાનીઓં લોગોં—દેસીઓં—નૌકરોં—કાસીદ—મુનશી—તમાશબીન વગ્એરાં—વગ્એરાં.

મુકામ

શાહેર ખુતંન—ફરરોખનગર—ઔર યમન.

નયેરંગે ઇશ્ક

યાને

દામાને અસમત.

બાબ પહેલા—પરદા પહેલા.

યેક દાલાન.

(દીખાઈ દેના માહેરૂ, વ માહેતાબા બે ફરારકા, ઔર જાહીર કરના ગમ મરહુમે માદરે દીલ અફગારકા.)

(દીલ છીન લે ગયા મેરા—રાહા—ભૈરવી.)

માહેરૂ
માહેતાબાં } ક્યા જુલમ પડા હાયે યે હમ દોનોકે ઉપર—
હયે હયે રે ખુદાયા.
હમ કયેસે સહેં દુખ યે અબ ચરખ સીતંમગર—
હયે હયે રે ખુદાયા.

માહેરૂ—કેઉ ફોડતી હયે બહેન યે સર અપના જમીપર—
કર સબ્ર અયે બાહર.

માહેતાબાં—ક્યા સબ્ર કરૂં ગમકા પડા કોહ યે આકર—
હયે હયે રે ખુદાયા.

માહેરૂ—એ રોના તેરા દેખ મેરા જી હયે નીકલતા—
હયે યે સીના ઉબલતા.

માહેતાબાં—અબ સબ્રતો યે ઉઠ ગયા હયે મેરે બીરાદર—
હયે હયે રે ખુદાયા.

માહેરૂ—માં મર ગઈતો ઉસ્કે પીછે અપને ક્યા મરનાં—
હયે હયે અરી બહેનાં.

માહેતાબાં—જાલીમકે ફંદે હાલ હમે હાયે ગઈ મર—
હયે હયે રે ખુદાયા.

——o——

(દાખીલ હોના જાલીમે બદરાઆર સોતેલી
માદરે ગુલનારકા.)

(કહો તુમકો ક્યા હયે-રાહા-ભૈરવી.)

સૌ. માદર } અરે માહેરૂ તુજકો ક્યા હો ગયા.
ગુલનાર } હમેશાં તું રહેતા હયે ઘરમે પડા.
મયે જબ દેખતીહું તુજે આં કર.
મીસલ ઘુંસકે તુ પડા ઘર ભીતર.
અરે જા નીકલ મુવે કુચ કાંમ કર.
કે દરબારમે જા ઈસી વખ્ત પર.

માહેરૂ—બહોત ખુબ જાતા હું અયે મહેરબાં.
ન ગુસ્સા કરો તુંમ યે અયે ઈજશાં—(જાતા હયે)

ગુલનાર—અરે કોઈ હાજીર હયે જલદી તો આ—
(નોકર આતા હયે)

મેરે વો પીસરકો બુલાકે લેઆ—(જાતા હયે)

——o——

(જખમીકે રંગસે નાકપે-રાહા.)

ગુલનાર—અયે માહેતાબા તુજસે યે મેરા કલામ હયે.
તેરે હુસ્નકા શોહરા જહાં મે તમામ હયે.
લડકા હયે મેરા તેરેપે વો આશકે શયેદા.
ઉસસે કરે તું શાદી યેહી મેરા કાંમ હયે.

ઔર તેરા બાપભી હયે વો રાજી દીલોજાંસે.
ગર રાજી તું જો હો તો વો તેરા ગુલામ હયે.
ગર તુ કબુલ કરેગી તો હયે નેક કામ યે.
વરના એ તેરે વાસ્તે બસ ઇનતેકાંમ હયે.

——o——

(ચેકી રાહા.)

માહેતાબાં—અયે માદરે મહેરબાં યે કયેસા કલાંમ હયે
હકસે જરા ડરો કે બુરા યે જો કાંમ હયે—
તુંમ મા હો મેરી ઔર વો ભાઈ મેરા હયેગા
ભાઇસે શાદી બહેનકી બીલકુલ હરાંમ હયે—
દુન્યાંકે લોગ તુમકો યે બદ બોલીંગે તમાંમ
ઇસિકાતો આખેર જાંનલો બસ બદઅંજાંમ હયે—
ઇસ વાસ્તે મયે કહેતી હું અયે મહેરબાં માદર
અયેસી યે બાતે મોહપે લાના હરાંમ હયે—

——o——

(દાખલ હોના પીસરે ગુલનાર બે
તમીજ બદરાઆરકા.)

(બએત.)

લડકા—હયે આદાબ અયે માદરે નેકનામ
(સલાંમ કરતા હયે.)
અયે જાની મયે જુહક તુંમકો કરતા સલાંમ
(પયેરોં પે જુહકતા હયે.)
અરે ભુલસે કી યે મયેને ખતા
કે પહેલે સલાંમ મયેને માકો કીયા
અરે બીબી એ હો ગઈ મુજસે ખતા
મોઆફ તુંમ કરો ઇસકો બહેરે ખુદા

મયે પડતા તુમારે એ અબ પાઊં હું
સુંન અયે જાનેમંન મયે યે તુજસે કહું
કે માદર યે હયે આજ ઓર કલ નહી
ઔર અપનેતો રહેના હયે મીલકર યંહીં
ઇસ બાઇસથા લાજીમ મુજેહ નેકનાંમ
કે થા પહેલે કરના યે તુમકો સલાંમ
મોઆફ તુંમ કરો યે હયે પેહલીખતા
કે ફીરકર ન અયેસા કરૂંગા ભલા.

ગુલનાર—(બાજુ લેજા) અરે અયે પીસર તુજકો કીતના કહુ
કે તું તો રહા ઇસતરાંહ યું કે યું
નસીહત મયે કર તુજકો બસ થક ગઇ
વલે તુજસે યે આહમકી ના ગઇ
હંમેશાં તું અહેમક કે અહેમક રહા
ઔર અહેમક તો કયા બલકે ધધા રહા.

લડકા—અરે મયે યે અહેમક ઔર ધધા હું કયા
કે તુ બોલતી હયે ઇસતરાંહસે સદા

(માહેતાબાંકો) અયે જાંની એ તુ બોલ કયા ધધા હું મયે
કે ધધોકો દુંમ બહોત દેખા હું મયે
મેરેકોતો દુંમ હયે ન દુંમબાલ હયે
તો દેખ મેરે પીછે એ કયા હાલ હયે
મેરી માં જો કહેતી કે ધધા હયે તુ
ભલા દેખ પ્યારી એ ધધા મયે હું
જરા અયે તુ જાંની યે ઇનસાફ કર
ખતા મેરી હુઇહો તો અબ માફ કર
મેરી શાંન સૌકતપે કર તુ નજર
ધધા હું યા અહેમક હું અયે નામવર

ઘધા તુ કહે તો મયે હું બસ ઘધા
ગર અહેમક કહે તો મયે અહેમક ભલા
મેરી માકા કહેના હયે જુઠાં સભી
તુ કહેવે વોહી હયેગા સચ્ચા સહીં

(નોકર આતા હયે.)

નોકર—મહેરબાં સુંનયેગા અયે નેક નાંમ
અરજ મયે કરતા હું બાદ અજ સલાંમ
મહેલમે કીયે શાહાને તુમકો યાદ
ચલો હંમરા મેરે અભી શાદ શાદ

ગુલનાર—(નૌકરકો) બહોત અછા ચલતી જરા ઠયેર જા

(લડકેકો) સુંન અયે ફરજંદ મેરે જરા દીલ લગા
યે બીબી હયે તેરી તુ બયેઠ ઈસકે પાસ
મીઠી મીઠી બાતેં તુ કર ઈસકે સાથ

(માહેતાબાંકો) તુંભી ઈસકો અપના સમજ કરકે યાર
અરી કીજીયો કુચ ખુશાસે પીયાર
મયે જાતીહું શાહને બુલાયા મુજે
અરે ફરજંદ કયા મયે કહી યે તુજે

——o——

(ચલી જાના માદરે ગુલનારકા ઔર ઈજ
હાર કરના ઈશ્ક પીસરે નાબકારકા.)

(કોન હુસ્નકે ગુલશાંનકા ખડા—રાહા.)

લડકા—કુચ બોલો જરા મુખસે મેરી જાંન પીયારી
મરતા હું તેરે હીજરમે હરઆંન પીયારી—
મયે ચાહતા હું તેરેકો તું કેઉ નહી ચાહાતી
યે ઈસકા સબબ મુજસે કહે ઈસ આંન પીયારી—

કયા મુજસે ખતા હોગઈ જો તું હુઈ નારાજ
જો બોલે બજા લાવું ઓ ફરમાન પીયારી—
મયે હું એ ગુલાંમ તેરા જરા મુજપે નજર રખ
કરતા હું ફીદા તેરેપે દીલજાંન પીયારી—
ગર રાજી અગર હોવે તો કુચ્ય દેર નહી હયે
કુચ્ય બોલો જરા મુખસે મહેરબાંન પીયારી—

——0——

(ફીતકાર કરના માહેતાબાં નેક અતવારકા,
અપને બીરાદરે નાબકારપર.)

(બએત.)

માહેતાબાં—અયે બદબખ્ત હો દુર ઉલ્લુકી દુંમ
નાહક શોર કર યે મચાઇ હયે ધુંમ
ચલ હો દુર યહાંસે અરે બેહયા
તેરી શીકલ મનહુસકો દે જલા
કે બેશક તુ ધધા હી મુરદાર હયે
સભી અહેમકોકા તુ સરદાર હયે.

(જાતી

લડકા—અરે કયા મયે ધધા ઓર મુરદાર હું
ઓર સબ અહેમકોકા મયે સરદાર હું
નહી નહી વો મા મેરી થી બેશઉર
કે ઉસને જના મુજકો બસ અયેસા કુર

(જાતા હયે.)

બાબ પેહેલા—પરદા દુસરા.

કબરઘાહ.

(દાખીલ હોના માહેર માહેતાબાં ગમ ખ્વારકા ઔર બે કરારહો જારી કરતાં કબરે માદર ઉપર.)

(સોતા હયે ગલે લગકે—રાહ.)

માહેર માહેતાબાં } અફસોસ યે દુખ હમારેપે કયા હાયે પડા હયે
હયે હયે અરી માદર.
સરપર યે હમારે ન કોઈ છોટા બડા હયે
હયે હયે અરી માદર.
એ સોતેહો જો કબ્રમે તુમ હંમસે હો ગાફીલ
ઔર હકસે હો શાગીલ.
અબ કુચભી ખ્યાલ તુમકો હમારા ન જરા હયે
હયે હયે અરી માદર.
તુંમ મર ગયે ઔર બાપને કી દુસરી શાદી
યે હંમપે જફા કી.
ફેર હંમ યે યતીમોપે સીતંમ આંન પડા હયે
હયે હયે અરી માદર.
ઓ મતરાઈ મા હંમપે કયા કયા જુલમ હયે કરતી
ખાના નહી દેતી.
બીન ખાને કે યે ગમ ફકત અબ ખાના પડા હયે
હયે હયે અરી માદાર.
ટુક રહમ કરો બચ્ચોંકી લો અપને ખબર તુંમ
તા દુર હોયે ગમ.
કુચ તરસભી અબ દીલમે તુમારે ન રહા હયે
હયે હયે અરી માદર.

—o—

(બચ્ચોંકી બેકરારીસે એક બચેક કબરકા
ફટકર રૂહકા દીખાઇ દેના ઔર બેહોશ
હોજાના ફરજંદે ગમ ખ્વારકા.)

રૂહ—સબર કરો તુંમ બચ્ચોં મેરે ઈતના ગમ નહી ખાના.
મયે જો તુમકો કહેતી હુંગી ઉસકો જહેનમે લાનાં.
મેરી કબરપર જહાડ એક જો ઉગા હુવા હયે જાનાં.
ઉસકે ફુલ અબ શામો સહર તુમ દોનો ચુનકર ખાનાં.
સબર શુકર કર હકકી તાઅત દીલસે બજા ફેર લાના.
રહો તુમ મેરે પાસ હમેશાં કહીં ન ફીર તુમ જાનાં—

(બચ્ચોકો દીલાસા દે રૂહકા ગયેબ હોના
દોનો બેકસોંકા હોશમે આના.)

——o——

બેત.

માહેરૂ—તેરા શુકર હયે ખાલકે બેનયાજ.
કીયા હમકો ન્યામતસે તુ સરફરાજ.
કે હમ ભુક મરતેથે યે ભાઈ બહેન.
કરમસે દીખાયા હમે સુખ ચયેન.

(દોનો ભાઈબહેનકા બહંમ મીલ જહાડ
પરસે ફુલ તોડ ખાના ઈતનેમે પીસરે
ગુલનારકા દાખીલ હોના.)

લડકા—બહોત અછછા કહેનેદો માકો ભલા
તુમ ઘરકો ચલો ફેર યે દેખો મજા
તુમ રહેતે હમેશાં યે કબરો ભીતર
ઔર ઈસ જાહાડસે ખાતે ફુલ તોડ કર
અભી જાકે કહેતાહું માંસે યે ચલ
વગર નઈતો મેરેકો દો એક ફુલ.

——o——

(માહરૂને જાના માહિરૂકા પીસરૂ ગુલનારકો
ઔર ભાગ જાના ઉસ નાબકારકા.)

(દેખો દેખો વો મેરી જાંની-ગાહા.)

માહેરૂ—અરે યે મુજી અખબસ હયે હયે કહાંસે આયા હયે
ઈસિને અપના પતાયહાંપે કયેસા પાયા હયે
એ જો આયા ભુત પલીદ યા જીનકા સાયા હયે
યા અજાજીલને એ સુરત ઈસકી બનાયા હયે
હયે હયે ઈસ મુજીકો અલ્લાહ કહાંપે લાયા હયે
અબતો અપની અજલને આકે મોહ દીખલાયા હયે
ઈસ કંમબખ્તને હયે હયે બહેના બહોત સતાયા હયે
અબતો અપને ભાગો યહાંસે ગજબ યે આયા હયે—
(જાતે હયે.)

બાબ પહેલા—પરદા તીસરા.

દીવાંનખાનાં.

(દાખીલ હોના ગુલનારકા દોનો ભાઈ
બહેનકે લીયે રશક કરતે.)

(પા લાગુ કર જોડી.)

મા. ગુલનાર—મોરી જી ઘભરાવે ભલા મોહે યે યાદ આવે
ફરજંદ મોરા દીન રયેન યારો અછછાહી અછછા ખાવે
લેકીન હમેશાં સુકત લકડી ઉસકા બદન હોતા જાવે
યે સૌતનીયાકી લડકી વો લડકા ખાના નહી કુચ ખાવે
લેકીન વો હર વખત તાજે બ તાજે હોકર ફુલત જાવે
કલકો અગર ઉસકા બાપ મરેગા યેતો નહી ગાદી પાવે
લેકીન વો લડકા જો માહેરૂ હયે બેશક વોહી તખ્ત પાવે

ઈસિકે સબબસે યે ભાઈ બહેનકો કોઈ શખ્સ અયેસા
મીલ જાવે
ઉસકેહી હાથસે ઈનકો મરવાવું તબ યે જીયા સુખ પાવે
(લડકા આતા હયે.)

—0—

(લટકેનસે હમ જાતે જંગપર-રાહા.)

લડકા—સુંન લે માદર બાત યે મેરી કાંન લગાકે તુ જટપટ
નહી તો મયે યે ભુલજાતા સુન સુન સુન સુન સુન ચટપટ
આજ ગયાથા ગોરસ્થામે દેખા હું વહાં એક ખટપટ
ભાઈ બહેન વો દોનો વહાંપે બયેઠે હયે મીલકે લટપટ
યેક કબરકે જહાડ પરસે મેવા ખાતે હયે ગટગટ
ઔર બાતે કરતે દોનો આપસમે મીલકર પટપટ

—0—

બેત.

ગુલનાર—નીકલ કયા લગાઈ યે પટપટ હયે તુ
હુવા કયા તેરેકો યે અયેસા જુનું
જું દીન દીન ગુજરતે તુ હોના બડા
મીસલ બૈલ બનતા યા બનતા ઘધા
નહી અકલ આતી તેરેકો જરી
કે અહેમક તુજે દેખની હરઘડી
નીકલ સાંમનેસે મેરે દુર હો
ગયા હયે તુ બસ અપની યે અકલ ખો

લડકા—અરે કયા યે કંમબખ્તી આઈ મેરી
કે માદરભી મુજકો ન રખ્તી ખડી
શકલ દેખ મેરી હંકાતી હયે દુર
કે શાયદ કે મયે હો ગયા બે શહુર

અરે હાયે અબતો મયે લાચાર હું
કે જયેસા જની તું મયે વયેસા તો હું—(જાતા હયે.)

ગુલનાર—અરે કોઈ હયે જલદ આવે ઈધર-(નોકર આતા હયે)
કે શાહકો બુલાલા યહાં જુદતર—(નૌકર જાતા હયે)
મેરે દીલકો હરગીજ ન હોવેગા ચયેન
કે જબતક હયે જુદા યે ભાઈ બહેન
અબ જીદગી મુજકો લગતી જબુન
કે ઈનકા ન દેખુંગી જબતક કે ખુંન
અબ શાહાસે મયે કર કુચ હીલા મકર
કટાવું કોસી તૌરસે વો શજર
જો હયે ઈનકી માકે કબરકે ઉપર
કે ફુલ જીસકે ખાતે યે શામો સહર
કે જબ તક શજર વો કટાવું નહી
વહાં તક મયે સુખ ચયેન પાવું નહી

(દાખલ હોના શાહે આલીવેકારકા ઔર
ફરેબકર બીમાર હોજાના રાની
ગુલનાર મકકારકા.)

બાદશાહ—અરે ખયેર હયે જલદ બોલ અબસો તું—
કે બેવખ્ત મુજકો બુલાયા હયે કેઊં

ગુલનાર—સબબ યે બુલાનેકા સુનીયે જનાબ
મેરે સરમે હયે દરદ બસ બેહીસાબ
ઈસી દરદસે મયે યે બેચયેન હું
નીહાયેત યે હયે દરદ મયે કયા કરૂં

બાદશાહ—ઈલાજ ઈસકા કીસસે કરાવાયા નહી
કે સરેકા પકડ ફકત બયેઠી યહીં
યહીં બયેઠે કયા અછછા હો જાએગા
બીના દારૂ દુખ કયા યે ખો જાયેગા

હજારે હયે નૌકર હકીમો તબીબ
કોસીકો બુલાલેનાથા અંત કરીબ
વો દેખ હાત તુમકો જો દેતા દવા
ઉસી વખ્ત પાતે તુંમ ઉસ્સે શફા

ગુલનાર—જીહાં યેક નજુમીકો બુલવાઈથી
ઉસે હાથ મયે અપના દીખલાઈથી
ઉસને યેક બતાઈ હયે મુજકો દવા
સુન યે આપ ઉસકો જરા દીલ લગા
કે હયે આપકી ઔરતકી જો વો કબર
ઉસી કબરકે ઉપર હયે યેક શજર
ઉસી જહાડકી જડકો મંગવાઈયે
રહેમ ઈતના મુજપે જરા ખાઈયે
કે તા ઉસકો ઘસ અપને સરકો લગાઉ
તુફયેલ આપકે મયે શફા ઉસ્સે પાઊ

બાદશાહ—અરે ઓ સીપાઈ તુ અબ જલદ જા
કે ઉસ જહાડકો કાટ જડ ઉસકી લા—(એક નોકર
જાતા હયે-દુસરા આકે શાહકો કુચ કહેતા હયે)

(ગઝલ—સારંગ.)

બાદશાહ—જાતા હું અબતો દીલ યે મેરા બેકરાર હયે
યેક દુશમન સાથ આજ મેરા કાર જાર હયે
આયા હયે લડને વાસ્તે મેરે સે એક ગનીમ
મોરચા લગા ખડાવો મેરા ઈનતેજાર હયે
લશકર ખડા અદુકે મુકાબીલમે રૂબરૂ
હથીયારબંદ વહાંપે લડાઈ તૈયાર હયે

ઇસલીયે મયે અબ જાતા હું તું ફીકર કુચ ન કર
બાદ અજ઼ ફ્તેકે આવું યે મેરા કરાર હયે

(ચલે જાના શાહે નામદારકા ગુલના-
રને તાલીબજા બુલાના જલ્લાદ
હબશીયે ખુંખારકા.

(સમજ મન સમજીને-રાહા-ભૈરવી.)

ગુલનાર—સુંન અયે હબશી યે બાત મેરી આ ઇધિર તું
જો મેયે કહેતીહું યે કાર કર તું—
વો દો બચ્ચોંકો જંગલમે લેજા વહાપે ઇનકો જુબેહ
જાકે કર તું
ઔર ઇનકા લહુ મુજકો લાદે ઇતની કર અબ યે મુજપે
મહેર તું—
ગર તુ ખુંન ઇનકા લાદેવે મુજકો તબ તુ પાવે જરોમાલ
ગૌહરકો
ગર ના યે કામ તુ મેરા કરેગા નાહી દેખેગા અપના યે
સર તું—

(ચલી જાના હુકમ દે રાની બદહવા-
સકા ઔર ગમખાના હબશીયે
નેક ક્યાસકા.)

બેત.

હબશી—અજબ હયે યે ઇસ ફ્લક કજરૂકા ઢંગ
કંહી તૌરકે યે બદલતા હયે રંગ
નહી યેક તૌર ઇસને કીસકો રખા
કંહી તૌર કુચ ઔર કંહી તૌર કયા
હંમેશાં નહી કોઈ રહેતા સુખી
કભી હયે સુખો તો કભી હયે દુખી

કે યેક રોજ કયા વખ્ત ઈનિકાભી થા
અજબ આજ હયે યેભી દીન પુર જફા
ઈસી ફુલકસે મેયેભી લાચાર હું
અરે હાયે અફસોસ મયે કયા કરૂં. (જાતા હયે.)

બાબ પેહેલા—પરદા ચૌથા.

(દાખીલ હોના શામશીર બકફ હબશી
વ માહેરૂ માહેતાબાંકા દરાતે
પુરખ્તરમે.)

માહેરૂ મા૰હા૰—હુંમ રંજો ગંમ કેહાં તક ખાનાં
હયે બહેતર ઈસ્સે મરજાનાં—

માહેરૂ—કયા યે અબ હયે દેખતા લે તુ હમારી જાંન
અપની બેગમકા યહાં બજા લેઆ ફરમાંન
યે દુખસે તો હયે બચજાનાં—

હબશી—હરગીજ મુજસે યેતો નહીરે હોગા કાંમ
ગર તુમકો મયે મારૂં કયા હો મેરા અંજામ
હયે હકકો મોહ દીખલાના

માહેતાબાં—દુખ યે સહેતે સેહેતે હંમતો હુવે લાચાર
અયેસે જીનેસે ભલા મરના હયે ઈસિ ઠાર
સમજ અયે હબશી તુ દાના

હબશી—હુજ્જત મુજસે મત કરો અયે બચચો જીનહાર
ગુલાંમ તુમારા મયે હું તુમ હો મેરે સરદાર
સમજ યે મુજસે તુમ લેના—

માહેરૂ—જહાં હુવા દુશમન હમારા તુમ તો હો ગમખાર
બસ અબ હંમકો માર તું નીકાલ યે તલવાર
નહી દુખમે હમકો જીનાં—

હબશી—મયેતો તુમકો કભી ન મારૂં અયે બચ્ચો જીનહાર
વાસ્તે ખુદાકે મેરેસે ન કરો તકરાર
મેરા તુમ માનો જરા કહેનાં—

માહેતાબાં—દુખકે દરીયાસે હમે બહેરે ખુદા તુ કાહાડ
નીકાલકે શંમશીરકો ગરદંન હમારી માર
યે દુખમે મુશકીલ હયે રહેનાં

હબશી—સુખ દુખકા જોડા હયે સદા ન રહેતા સુખ
કભી સુખ હોતા હયે કભી જો હોતા દુખ
દુખમે હયેગા સબર કરના—

માહેરૂ—સબર હમારા ગયા હયે કરે અબ કયા હયે હાથ
હંમપે સીતમકા દીન રેયન બરસ રહા બરસાત.
અરે યે હયે હયે કયા કરનાં—

——o——

(મરનેપે તૈયારહો જીદકરના દોનો ખુ-
સતા હાલકા ઔર ઉને સમજાકે
રોકના હબશીયે નેક ફાબકા).

(હાર ફુલાદે-રાહા).

હબશી—મયેતો ન તુમકો મારૂંગા જીનહાર જાંનસે,
મુજકો હયે આખોર કાંમ મેરે દીન ઈમાનસે.
ગર તુમકો મયે જો મારૂં તો કયા ફાયેદા મુજે,
બેશક યે હોગા કાલા મેરા મુહ જહાંનસે.
મયેને નીમક તુમારા જો ખાયા હયે જાંનમન,
ઉસકો હલાલ કરૂંગા સુનો તુમ યે કાંનસે.
ચાહોતો મુજકો મારો વ લેકીન ન મારૂં મયે,
કુરબાંન હું તુમારેપે મયે દોલોજાંનસે.
અબ ચાહો તુમ વહાંપે ચલે જાવો દોનો જન,
લેકીન ફેર યે શાહરેમે ન આઈયો તુમ આંનસે.

મયેભી યહાંસે લેકે કોઈ જાંનવરકા ખુંન,
બેગમકો દેકે કહેનાહું યે દેખો ધ્યાંનસે,
લાયાહું મયે યે લહુ તુમારેહી બચ્ચોંકાં,
અયેસા કહુંગા જાકે યે અપની જબાંનસે.
જાવો સલાંમ અલેક હયે ઔર ખુશ રહો મુદામ,
યેહી દોવા મયે કરતાહું હક ઈજ્જશાંનસે.

(દીલાસા દે જાના હબશીયે નેક અ-
દાકા વ શુકર ગુજારી કરના
દોનો પુરતઅબકા).

(જગત જીવનાં–રાહા).

માહે૦ માહા૦—શુકર યા ખુદા તેરા હંમ બજા
કેઊં ન લાવે અય દીલસે ઈસિ જગા
આઈથી કજા હંમપે બરમલા
તુને કર કરંમ બચા હમે લીયા
તુજબીના નહી હમારા કોઈ કંહી
અયે ખાલીકે ખુદા તુઈ હયે સદા

(દુરસે હીરનોંકા દીખાઈ દેના જીસપે
માહેરૂને બરાયે શીકારકા કસ્દ
કરનાં).

(મુસદદસ).

માહેરૂ—અયે બહેન દેખ સાંમને વો કયા શીકાર હયે
વાહવા શુકરે ખુદા વો કયા કારદેગાર હયે
અબ ભુકસે યે દીલતો મેરા બેકરાર હયે
ઈસિવાસ્તે કરૂં યે શીકાર નેક કાર હયે

માહેતાબાં—અયે ભાઈ મારનેકા ઈસે કસદ મત કરો
લીલ્લાહ ઈસકો જાનેદો જીતાહી છોડદો
અલ્લા જો રહીમ હયે ઉસને યે કર રહંમ
ભેજાયે લુકમા પાકીજા કર ઉસને યે કરંમ
હકને યે જાંન અપની બચાઈ શુકર કરો
જૈસી હયે અપની જાંન વયેસી ઈસકીભી સુનો
ખાનેકા અયે ભાઈ તુમકો શકવા ન ચાહીયે
ઉસ રાજેકો રહીંમકા બસતકવા ચાહીયે

માહેરૂ—અયે બેહેન ઈસ રાજેકો રહીમને ભેજા
અપનેહો વાસ્તે કે યે હયે પાકીજાગીજા
હયેગા હલાલ ખાનાં શરીયતમે યે રવા
કીસવારતે તુમ રોકતેહો મેરા હાથ આ
જો રૂબરૂ એ અપને યહાં ચલકે આયા હયે
અલ્લાહને અપને વાસ્તે ઈસકો ભેજાયા હયે

માહેતાબા—અયે ભાઈ યે બેજા હયે તુમારા ખ્યાલ અબ
ઈસકા સુનો તુમ હાલ યે મેય કહેતો તુમકો સબ
કીસમતમે ઘાસ ઈસકે લીખ્ખી હોગો ઈસ સબબ
આયા હયે ચરતા ચરતા નહીતો યે આવે કબ
ખાવો રહંમ તુમ ઈસપેકે યે જાંનદાર હયે
રોજીકા અપને માલીક વોહી કીરદેગાર હયે.

માહેરૂ—સચ હયે કે માલક રોજીકા વો મહેરબાંન હયે
ઉસકાહી અપને બંદુપે યેહી ફરમાંન હયે
સેયદુલ બાહાર વો બરર યેહી સચ કુરાંન હયે
સચ માંન તુ યે બાતકો ગરચે ઈમાન હયે

ઈસવાસ્તે મયે ઈસકો યહાં અબતો મારૂંગા
ઔર ભુકકી યે આગ મયે અપની બુજાવુંગા

(જાના માહેરૂકા કસદે શીકારકે ઔર
મારકે લાના એક હીરન લાચારકો).

(તુમ્બીન સૈયા-રાહા.)

માહેરૂ—આતશ અબ મયે કહાંસે ભલા લાવુંરે
આતશકા મીલના મુશકીલ હયે ઈસજા-
ઈસકા પતા કહાં પાવુંરે—
અયે બહેન યહાંપે ઠેયરો જ઼રા તુંમ-
આગ મયે યહાંસે લે આવુંરે—

માહેતાબાં—અયે ભાઈ તનહા મુજકો ન છોડો-
સંગ અપને તુંમ લેજાવોરે—

માહેરૂ—અયે બહેન યહાં હયે નજ઼દીક આતશ
દેખો અભી દૌર મયે લાવુંરે—

માહેતાબાં—અછછા અયે ભાઈ જલદી તુંમ આવો
બાત મયે યે તુમકો સુનાવુંરે—

(જાના માહેરૂકા બરાયે તાલાશે આ-
તશકો ઔર અફ઼સોસ કરના માહે-
તાબાંકા હીરન દેખ જમાનેકે
ચલનપર).

(રૂહ બદનમે હયે તપા-રાહા).

માહેતાબાં—લાઈથી યે કજ઼ા તુજે જો આ યહાંપે મરગયા
હયે હયે અજલકે હાથસે કોઈ ન આકે ફીરગયા

જીસકી નહોતી હયે કજા, મરતા નહી વો કીસ વજા,
ગરચે વો મોહમે શેરકે આકે કભી જો પડગયા
કયા દંમકા યે ભરોસા હયે માલુંમ ઘડીકી નહી ખબર
યેક દંમમે ઉસકાં દંમ અભી હયે હયે નીકલ કીધર ગયા
જયેસા કે તુમરા યહાં વયેસી મરેગી સબ જહાં
દેખા યે તુમને દોસ્તો યેકદંમમે યે ગુજર ગયા
યેકરોજ ઇસિતરાંહસેભી હરયેક મરહી જાઇગે
હોગા ખુશી વોહીજો શખ્સ હાથશો અપને કર ગયા

(એક અજદહાંકા આનકે માહે-
તાબાંકો ડસના).

(હંમપે કયેસી હુઈ-રાહ).

હાયે હાયે મોકો સાંપ ડસા-ડસારે અબતો હુઈ મયે બેહાલ.
તંનહા યાંહાંપે કયા રે કરૂં—
ભાઈ ગયા હયે આતશ લેને-મયે શેરોંકે હાયેરે મરૂં-મરૂંરે

(માહેતાબાંકા તલમલાના જીસસે એતી-
બાંન દહેકીનીઓકા અપને અફ-
સરકે સંગ આનાં).

સબ—એ કયા હયે ઇસિકો કયા હયે ઇસિકો કયા હુયે—
ઓ યાર-જો યે તડપ રહા નાદાંન
શાયદ ઇસકો કાટા હયે વો સાંપ જો આ ઇસઆંન

૧ લા—અબ કુચ ઇસકા ઇલાજ, યહાંપે કરનાં
ઓ યાર—કે ઇસકા જાન બચાના હયે
ઔર કજાકે પંજેમેસે ઇસિકો છુડાના હયે

અફસર—જહેર મોહરા પાસ મેરે હયે સુંનલો

ઓ યાર–મુજે યે ધીસકે લગાના હયે
ફ઼જ઼લે ખુદાસે અજલકે મોહસે ઈસકો બચાના હયે

(મોહરા ધીસકે લગાના અફ઼ગારકા ઔર
હોરામે આના માહેતાબા માહાજું
ખાતીરકા).

જુહુલ—ચલ હોજા અગ તુ ખ્વાબે અદમસે બેદાર
કેઊં સોતી હયે તું મસ્ત યહાં હો સરસાર
ઓ યાર—ચલ ઉઠ બોલ જરા દીલ જાંન—શાયદ૦

માહેતાબાં—અરે યહાં મયે સોતીથો ઈસ જાપર
ઓ યાર—મુજે કયું તુમને ઉઠાયા હયે
મેરે બદનસે કાહેકો તુમ હાથ લગાયા હયે

સબ—જોયે તુમકો સાંપ યહાં થા કાટા
ઓ યાર—મોહોરા ઉસપે લગાયા હયે
ઓર તુમારા જાંન યહાંપે હમને બચાયા હયે

જુહુલ—હમને તો કી હયે તુમસે યહાં ભલાઈ
કયા તુમારે દીલમે બદી યે ઉલટી આઈ
ઓ યાર—સમજકે કેઊં તુમ હુવે અંનજાંન—શાયદ૦

મહતાબાં—હાં બેશક મુજકો સાંપ ડસાથા યહાંપે
ઓ યાર–કયા તુમને દવા લગાઈ હયે
ઉસી દવાસે મયેને ય કયા શફ઼ા જો પાઈ હયે
તબતો તુમારા મુજપે હુવા હયે અહેશાંન
ઓ યાર તુમને મુજે બચાઈ હયે
તુમારી બેશક મુજપે યતો બરી ભલાઈ હયે

જુહુલ – તુમ કહો કહાં કંહી દેખા મેરા ભાઈ.
કયા જાનું મયે કે ઉસપે બલા કયા આઈ
ઓ યાર-ઉસબીન હું મયે હયરાંન—શાયદ૦

સબ—હમને તુમારા ભાઈ કહીં નહી દેખા
એ યાર—જબસે યહાંપે આયે હયે
ફકત તડપતે યહાંપે હમને તુમકો પાયે હયે

અફસર—અબ જલદ હમારે ઘરકો યહાંસે ચલોયે
એ યાર—બસ હમ તુમકો લેજાતે હયે
વહાં તુમારે ભાઈકોભી લા મીલાતે હયે

સબ—જુહુલ— તુમ ચલો હમારે સાથ યહાંસે જાવે
ઔર ખીદમત તુમારી દીલસે બજા હમ લાવે
એ યાર—ન હો તુમ યહાં અબ હયેરાન—શાયેદ૦

(લેજાના અપને હમારા અફસરે
દહેકાંનકા માહેતાબાંકો.)

બાબ પહેલા—પરદા પાંચવા.

(માહેરૂકા રાહા ભુલજાનેકે બાયસ બહેનકે
ફેરાકમે બરાયે તાલારામે ભટકનાં.)

(મુજસાન કોઈ જહાંમે-રાહા.)

માહેરૂ—રસ્તા હો ભુલકરકે ઈસ જા કહાં મેયે આયા
યે રાહા તો વો નહી હયે જીસ રાહાસે થા મયે આયા
ઉસ જા વો બહેન મેરા રસ્તાહી દેખતી હોગી
જંગલકે અંદર હયે હયે મયે કયા કરૂં ખુદાયા
ગરદીશને મુજકો આખીર એ લે કહાંપે આઈ
ઔર યે ફેરાક બહેનકા ઈસને અરે દીખાયા

અબ કીસસે જાકે પુછું અયેસા હયે કૌન માહેર
મુજકો એ અબ બતાવે રસ્તા જો મયે ભુલાયા

(કઈક સીપાઈયાંકા દાખીલ હોનાં.)

(કાલીંગડા-રાહા.)

સબસીપાઈ—ચલો સંગ હમારે જીશાં, અબ તુમયે શાહેરકે દરમ્યાં
માહેરૂ—કહાં મુજકો તુમ લેજાતે કયા મેરેસે હો ચહાતે
સબ—હંમ ઈસ બાદસ લેજાતે-તુમે તખ્તપે જા બીઠલાતે
જુહુલ—સુનો યહાંકો હયે રસ્મો રાહા
ગર યહાંકા મર જાવે શાહા
જો શખ્સકે આવે સુબહા
હંમ ઉસકો લેજા ઉસ વખ્ત—બયેઠા બરતખ્ત—
કરે હંયે સુલતાં—હંમ તુમે

બાબ પહેલા—પરદા છઠા.

(દાખીલ હોના માહેતાબાંકા ઔર ઈજ-
હાર કરના ફીરાકે બાઈકા.)

(દઉ જગમે-રાહા.)

માહેતાબાં—કર મુશકીલ હલ અબ મેરી
તુ હયેગા પાક પરવરદીગાર—કર૦
તુજબીન મેરા કોઈ નહી હયે
અબતો યહાં મયે હુઈ હું બીચારી—હયેગા૦

(દાખીલ હોના અફસરે દહેકાનકા ઔર
આગાહ કરના અપના ગલીચ
ઈરાકએ શયેતાનકા.)

મુખંમસ

અફસર—તુ ગમ ન ખા અયે જાંન મયે ગમખાર હું તેરા
એ ફંદમે ઉલફતમે ગીરફતાર હું તેરા

તુ જાંન સે હરવખ્ત તલબગાર હું તેરા
યે કહેતા જબાંસે કે મયે દીલદાર હું તેરા
યેક બોસા મુજે દે કે મયે બસ યાર હું તેરા

માહેતાબાં—કયા બકતેહો જબાંસે જરા સોંચ કરો તુંમ
કુચ ખૌફસે અલ્લાહકે ઈસ વખ્ત ડરો તુમ
બસ જાવો ચલો દુર યહાંસે અબ ટલો તુમ
બેહુદી હુદી બાતે જબાસે ન કહો તુમ
વલ્લાહ મેરે બાપ હો બસ જાવો ચલો તુંમ

અફસર—તેરેપે મેરી જાંન યે કુરબાંન કરૂંગા
જો તુ કહેગી કાંમ વો હરઆંન કરૂંગા
સદકા તેરે ઉપરસે મેરી જાંન કરૂંગા
તેરેકો કભી મયે ન પરેશાંન કરૂંગા
દીનરાત તેરે દીલકો મયે શાદાન કરૂંગા

માહેતાબાં—બેશક જો તુ હયે પાસ મેરે ભાઈ બરાબર
કહેતીહું મયે યેક બાર તુજે આહ જતાકર
હરવખ્ત મેરેપર તુ નજર નેક રખાકર
ઈસતરાંહકી બાતે ન જબાંસે તુ કહાકર
ગર ખૌંફ ખુદાકા હોતો બસ તોબા કીયાકર

અફસર—અફસોસ ઈસતરાંહસે ન હરગીજ સુના મુજે
બાતોંસે અપને જાંન ન હરગીજ ઉડા મુજે
તેરેહી ઈશકને અરે અબતર કીયા મુજે
મીસલે ગુલામ અપના સમજકે જરા મુજે
યેકબાર અપને સીનેસે ઈસિ વખ્ત લગા મુજે

માહેતાબાં—બેકસકો ઈસતરાંહસે સતાના ન ચાહીયે
યે દીલ જલુકો હાયે જલાના ન ચાહીયે
નેકોકું બાતે બદ યે સુનાના ન ચાહીયે

હર શખ્શપે આંખ અપની ફીરાના ન ચાહીયે
હમ દુખ જદુંકો આહ દુખાના ન ચાહીયે

——o——

બેત.

અફસર—દુખાતા નહી મયે તુજે અયે પ્યારી
મુજેભી તુ ઈતના યહાં મત દુખારી
મેરેપરભી તુ અબ જરા ટુક રહુંમ ખા
તેરેપર હુવા હું દીલોજાંસે શયેદા
ન ઈતના મેરેકો પ્યારી સતા તુ
ગલેસે જરા અબ યે અપને લગા તુ

માહેતાબાં—અયે તુજ જાર બડા તુતો બદકાર હયે
સદા તુજપે ખાલીકકા ફીટકાર હયે
હરાંમો ઔર જાની તુ હયે નાબકાર
ચલ હો દુર વરન કરૂંગી પુકાર

અફસર—અરે શોર મત કર યહાં તુ અભી
નહીતો તેરા અબ નીકાલુંગા જી

માહેતાબાં—અરે દુરહો કયા કરેગા સો તુ
તેરે યે ડરાનેસે નહી મયે ડરૂ
બગય્રેરજ અજલકે નહી મયે મરૂં
વ લેકીન ફજીહત તેરેકો કરૂ

અફસર—અરે દેખ કહેતા હું તુ માન લે
નહી તો યેહી બાત અબ જાંનલે

અભી વરન તેરા કરૂંગા મયે ખુંન
કે હોગી નીહાયેત યહાં તુ જબુંન

(માહેતાબાંપર દસ્તદરાજી કરને આહાના અફસરે નાબકારકા ઔર શોરે ગુલ મચાના મહેતાબાં નેકઅતવારકા.)

માહેતાબાં—અરે કોઈ દૌરો બચાવો મુજે
ઈસ મુજીસે અબ કોઈ છુડાવો મુજે

(દાખીલ હોના શોરો બકોર સુંન લોકોકે હમરા યેક બુઢીયા કુટનીકા ઔર રોકના ઉસ અફસરે નાબકારકો.)

(છોટી બામનકી–રાહા).

સબ લોગ—બોલો સાહેબ જરારે બોલો સાહેબ જરા
તુમ કેઊં ઈસિપે હુવે હો ખફા—

અફસર—યે લઊંડી બદજાદ મેરા કહા નહી કરતી
ઔર જો કુચ કહેતાહું તો સાંમી હયે લડતી—
છોડો દેખો ઈસકો મયે જીસે મારૂંગા
યાતો ઈસકો મેરે ઘરસે બાહેર કાઢુંગા

માહેતાબાં—ચલ મુવે તુ અપને મુહસે લાફ ન ઈતની માર
તુતો હયે યે જુઠા મુવા બદનજરી બદકાર

અફસર—ચલ રંડી જબાંન મત કર નહીતો ડાલું માર
માહેતાબાં—તુ કયા મુજકો મારેગા અયે મુજી બદકાર

સબ—સમજો સમજો તુમ યે દોનો મત કરો લડાઈ
અફસર—મેરાતો કુચ બાંક નહી હયે દેખો તુમ સબ ભાઈ

મુખમમસ.

કુટની—હુસ્નમે યેકતા હયે યે લઉંડી અજીઝો આશકાર
મીસલયે ખુરશીદસી ઈસકી પીસાની હયે શોયાર
ઈસિકો ગર મયે મોલ લઉ તો કયા હો ફેર મેરી બહાર
દેખેગા જો શખ્સ ઈસકો હોગા વો જીસે નીસાર
બખ્ત ખુલ જાવેગા મેરા હો ખુશી લયેલો નેહાર

(બએત).

જો સુંનતી નહી હયે યે તેરા કહા
તો કયા હયે ખ્યાલ તેરા મુજકો બતા
અગર બેચતા હયે તો લેતી હું મયે
વો કીમત તુજે આજ દેતી હું મયે
કે જો તુંને દે કીમત ઈસિકો લોયા
ઉસી મોજબ મયે દેતી હું બરમલા

અફસર—મયે પાંચ હજાર ઈસકી કીમત દીયા
બડે એક તુજ્જારસે હયે લીયા
અગર તુજકો લેનેકી હયે આરજુ
તો દે પાંચ હજાર રૂપીયા ઈસ વખ્ત તું

કુટની—બહોત અછછા લે રૂપીયા યે પાંચ હજાર
ચલ અબ જલદ હોજા યહાંસે ફરાર

(કુટનીસે રૂપેલ માહેતાબાંકો ઉસીકે
સુપુરદ કરકે અફસરકા જાના વ
કુટનીકા માહેતાબાંકો લેજાનાં.)

બાબ પહેલા—પરદા સાતવા.

મહેલ.

(દાખીલહોના માહેરકા બાદશાહી લીબાસમે ઔર શુક્રગુજારી કરના બખત ફુલ જાનેકા).

(શાહાજાદેકો ઢુંડન-રાહ—ભૈરવી.)

રામશગર—રખે દાયમ તુમે હક સુબહાં
માંગત હયે હંમ યેહી દોવાયાં
રહો સદા તુમ જીશાં—
તાજ ઔર તખ્ત કાયમ રહે સબ
સદા રહો તુમ શાદાં—

(દુરસે આયેયે સાકી-રાહા.)

માહેર—શુકર તેરા કરતા હું અયે ખાલીકે સુબહાંન મયે
દેખ યે કુદરતકો તેરી હોરહા હયેરાંન મયે
યેકદંમમે કયાહી કયા તુને કીયા પરવરદીગાર
થા અભી કંગાલ ઔર અબતો હુવા સુલતાંન મયે
ચાહે તુ શાહાકો કરે યેક પલમે મીસલે ફકીર
ઔર ફકીરકો ચાહેતો શાહા કરે યેક આંન મયે
દરદો ગમ સબ દુર મેરા હોગયા હયે યા ખુદા
ફકતહી ગમ બહેનકા બાકી રહા દીલજાંન મયે
અયે અહેલેકારો જલદી જાવો તુમ મીલકે તમાંમ—

(દાખીલ હોના અહેલકારોકા).

ઢુંડો બાહરકો મેરે તુમ જંગલો મયેદાંન મયે
જાહડકે નીચે વો મેરી બહેન બયેઠી હોયેગી
જલદ અબ તુમ ઢુંડકર લાવો ઉસે ઈસ આંન મયે—

(જાના અહેલકારોકા બરાયેતાલાસ માહેતાબાંકે).

બાબ દુસરા—પરદા પેહેલા.

(કુટનીકે મકાંનમે મુજરેકી તૈયારી
જહાં હરદોમકે તમાશબીન બયેઠે
હયે માહેતાબાં કનચનીકે ભેસમે
ગાના ગાતી હયે).

(કયા કમાં અબરૂને-રાહ).

માહેતાબાં—ખોફસે હકકે ડરો સાહેબો હરઆંન તુમે
ફાની દુન્યામે નાહો ઈસતરાંહ અંનજાંન તુમે
મોસલે હયેવાંનકે તુમ મત બનો અયે નાદાનો
નેક ઔર બદકી યહાં કુચ કરો પયેછાંન તુમે
જો હલાલ ઔર હરાંમકો નહી જાને ઈનસાંન
ઉસકો શયેતાંન સભી જાનો હર એક આંન તુમે
કયા જીનાં કાફ્રૂકા બદહાલ હશરમે હોગા
હયે લેખા દેખો કીતાબુમે યે ફરમાન તુમે
કરનેકો બંન્દગી આયેહો યે કાહબાકે ધર
વાહ વાહ ખુબ હો અયે યારો મુસલમાંન તુમે

(માહેતાબાં સબોકો નસીહત કરતી હયે
જીસ્સે સબ તોબાહ કર ચલે જાતે
હયે માહેમુનીર બયેઠા રહેતા હયે).

(મોરા સૈયા કરે ચતરાઈરે-રાહ).

માહેમુનીર—નાજો અદાયે મોરે મન ભાઈરે
મન ભાઈ બીરમાઈ મોહે કીની સૌદાઈ
ડારી ડારીરે ફંદા ડારી કઠંન મોપે
કયેદી પ્રીતકા મોકો અપના બનાઈ—નાજો

બેત.

અયે મામા દીલ મેરા હુવા ઈસપર નીસાર આજ
શબ બાશી મેરે સંગ કરે યે ગુલઓજાર આજ

હદીયેકી તરાંહ જીતનાભી તું માગે માલોજર
મયે ઉતના તુજકો દુંગા હરગીજ ખોફ ના કર
ખામોશ રહેનેસે તેરે મુજકો હુવા અજબ
કોઊં તુ જવાબ દેતી નહી ઈસકા કયા સબબ

મુસદદસ.

કુટની—કયા ઈસ સવાલકા મયે ભલા દું તુજે જવાબ
યે કૌલ જરરા તેરા હયે ઔર ચાહે અફતાબ
હયે પાક અસમત આલમમે ઔરત યે ઈનિતેખાબ
તુજસે બહોતને ચાહે ઈસે કરનેકો ખરાબ
યે ગુલતો દેખનેમે બહોત રંગદાર હયે
પરશમાંભી ન બુલબુલોસે ઈસકો કાર હયે

માહેમુનીર—હયે ગલતકે ગુલકો બુલબુલકા નહી હોતા ખ્યાલ
લેકે ઈશક યે ગુલમે બુલબુલ કરે કુચ પયેદા કમાલ
સમજા તું અછી તરાંહસે તો અભી હોગા વહેસાલ
જરકી દે લાલુચ કે માલુમ હયે તુજકો મેરા હાલ
મયે વજીરે ખુશાસીયરકા સાહેબજાદા હું અજીજ
શાહોકે માનીન્દ મેરે ઘરમે હયે હરએક ચીજ

કુટની—મયેતો સમજહા સમજહા કે હારીહું અબ સમજહા લે તું
જાતી હું મયે દોનો તનહાં હોકે કરના ગુફતગુ (જાતી હૈ)

—o—

(નંદાજીકો લાલા મોરો-રાહા.)

માહેમુનીર—જીયા તુજપર વારા મયેને જીયા તુજપર વારા
ઓ મેરી માહા પારા મયેને—
બેટા અમીરકા હું પર ચેરા તેરા બનું ગર આજકી રાત
સંગ જો તોરે ગુજારા મયેને—
પહેલુ કરે ગરમ મેરા તો કરૂ સદકે તુજપે ઈતના જર
જીને તક હો સહારા મયેને—

—o—

(સજનકે હાથ પંખા-રાહા.)

માહેતાબાં—હયે મુશકીલ સાથ હોના અયે ગયાની
ખસલત છોડ શયેતાંની
બોજા હયે યે ગુનાહકા ભારી ફેંકદે સરસે મેરે યાર
આસાન હોતા હશરકી રાહા દેખે જનનતકા ગુલજાર
હયા કુચ કર અગર હયે ઈમાંની—
દુર હરાંમ આંખોંસે કરદે પાક તું કરદે અપની નજરે
જીસ હોજમે હો ગંદા પાનીં ખાકસે ઉસકો ભર
નજીસ મત હો હયે ઇસમે નાદાની—

——o——

(ભલારે પંચમોપે-રાહા.)

માહેમુનીર—ચલોરે ખુબ યેતો કરદારે શાદી
ફીરતો હરાંમસે પાયે આજાદી
ઈસ બાતસે ધીર મનકો હુઈ હયે
દુખકી હુઈ એકદંમ બરબાદી—
દદા માંગે જો કીમત દું મયે તેહારી
દી બખતને મોહે મુબારકબાદી—

——o——

(પીયાકે ચીત્રબન-રાહા.)

માહેતાબાં—મનવા લોભાવત હયે તોરી બતીયાં
માન લીયો હંમને પ્યારે રે
ચેરી તો તેરી હોંકે રહે હંમ લેકીન હરાંમતો નાહી સહે હંમ
કરને નેકાતો પહેલે કહે હંમ બાદતો હંમ હયે તેહારે રે—

(કુટનીકા દાખીલ હોના માહેમુનીરને
બતૌર ખરીદનેકે કુટનીકો કહેના
જો ઉસને રાજી હોના)

મુસદદસ

માહેમુનીર—અયે મામા ઈસીકા દીલસે ખરીદદાર મયે બનાં
બેપરવા હયે યે ઈસીકા તલબગાર મયે બનાં

દેતા હું તુજ ગરીબકો જરદાર મયે બનાં
ઈસકે ગલેકા હરતરાંહસે હાર મયે બનાં
જીતની તુ કીમત માગેગી દેતાહું તુજકો ચલ
મુશકીલ જો સખ્ત થી હુવી શુકરે ખુદા વો અહલ

કુટની—બહેતર હયે સાહેબ રાજી હું લેજાઈયે શીતાબ
પૈસેકે ખાતીરતો મયે કલ આવુંગી અયે જનાબ

(માહેરૂકા માહેતાબાંકો લેજાના.)

સરપર ઉઠાઈથી મેરાઘર ઈસને શોરસે
હરયેકકો નશીહત કરતીથી યે જોરસે
બહેતર હયે દફા હોગયા યે મરજ ખેદવા
ફીરીયાદ બેસવાઓંકીભી સુનતા હયે ખુદા (જાતીહે)

બાબ દુસરા—પરદા દુસરા.

(માહેમુનીરને અપને મકાનમે માહે-
તાબાંકો લાના).

(અગર મયે બાગબાં હોતા-રાહ.)

માહેમુનીર—અગરહો મરદુમક તો આંખોમે તુજકો બોઠાલુ મયે
વગરના ચીરકે પહેલુ યે સીનેમે સમાલું મયે
દરખશાં ચરખપર કીસ નાજસે ખુરશીદ દરખશાં હયે
તુમારા જુલવા અયે માહાવશા જરા ઉસકો દીખાલુ મયે
બનું કાફર જો ફેરૂં મુહ તેરે રૂયે કીતાબીસે
કહેતો ચલકે મસજીદમે હલકુ ઓ બુત ઉઠાલું મયે
ગઈ હયે તલખી યે ફુરકત હુવા હયે વસ્લ હાંસીલ તો
લબે શીરીકા તેરે ક્યું ન અયે દીલબર મજા લું મયે
ન ખટકે ખારે હસરત દીલમે તા યે તેરે શયેદાકે
ગલેસે અયે ગુલેતર આ તુજે અપને લગાલું મયે

(સંભાલો તેગ અદાકો-રાહ.)

માહેતાબાં—તુમારે રૂખપે જો ઝુલફે સોહા ફાંમ નહી
મગર યે હશરકા દીન હયે કે જીસકી શાંમ નહી
વીલાયે કાબ યે અબરૂસે મુહકો કયા ફેરૂં
નમાજ ખતમ નહો જબ તલક સલામ નહી
કહો ન સરવકો યેકજાર ખરીદ હયે અપનાં
કીયા જો બંદેકો આઝાદ ફીર ગુલાંમ નહી

(માહેમુનીરકે પદરકા ગુસ્સેમે દાખીલ
હોના ઔર અપને બેટેકો તાઆને
સુનાનાં.)

(ખઆેત.)

વજીર—અરે કમીને તુજે યે શુગુલતો ખુબ હુવા
ગવાંઈ આબરૂ મેરી કયું હોતેહી ન મુવા
શરીફઝાદા હો ઈસ બેસવાસે કી શાદી
યે ખુબ દામે શરાફતસે પાઈ આઝાદી

માહેમુનીર—પીદર યે માહકો બુરાઈકા ન દો તુંમ અલઝાંમ
ઉડેજો ગરદ તો કયા મયેલા હોવે માહે તમાંમ
છુપાથા આજ તક શીકમે સંગમે હીરા
મગર અબ દેખો યે કઐસા હયે રંગમે હીરા

વજીર—સંગકો તુ હીરા બનાતા હયે યે તેરી ભુલ હયે
પત્તેકો તુ ગુલ કહેતો સબ કહે કયા ફુલ હયે

માહેમુનીર—ફુલ પતતે નહી પ પત્તોમે જો છુપા ફુલ હયે
પત્તોકે સંગ ફુલકો પતતા કહેસો ભુલ હયે

વજીર—ચાહીયે સો હો વલે યે બેસવાકે ઘરમેથી
ઈસકો ઘરમે રખ્ખેતો નામ રખ્ખેગેં હમકો સભી

માહેમુનીર—ઈસકો ઘરમે રખ્ખોગે તો ઘર હયે મેરે કાંમકા
વરન વાલીદ ખ્તમ તુમ પડવાના મેરે નામકા

વજીર—અયેસાહી હયેતો ચલો તુમ નીકલો છોડો મેરા ઘર
અપની ઈજ્જતસે જીયાદા નહી મુજે પ્યારા પીસર

માહેમુનીર—તુમને છોડા લેકે ખાલેક છોડેગા મુજકો કહાં
ઠીક હયે મયે દુસરા લુંગા કીરાયેસે મકાં

વજીર—આજકા હીઆજ કપડે લત્તે લેકે બીસમીલ્લાહ
છોડદો મેરા મકાં ઔર લેના દીગર ઘરકી રાહા—(જાતા હયે)

(હમકો નાહી ફીકર-રાહા.)

માહેમુનીર—તુમકો કયા હયે ગરજ સહો કાહેકો ગમ
ઘર મેરે મરહુંમ મામુકા હયે યેક
રહો ચલકે ઉસમે તુમે કયા અલંમ—
વીજારતકા મયે દીયા ઈમિતે હાંહું
બનુ ગર વજીરતો કયા હયે યે કંમ

(દાખીલ હોના કાસીદકા નામા લેકે.)

(પડતા હયે) ઉમીદવારે રુતબયે વજીર જીતોકીર માહેમુનીર ખયેરખાહે રીયાસત સલામત અજ જાનેબે આફતાબે ચરખ રીયાસત વ માહાતાબે બુરજે સલતનત પાદશાહે યમનકે તુજે માલુમ હોકે મેરે વજીરોંકી જમાઆતને તેરા ઈમતેહાંન પેશતર લીયાથા ઔર ઉસમે તુ કાબેલ વેજારતકે હયેરા લેકીન સબબ જાયે ખાલી ન હોનેકે તુજે વેજારત નહી મીલી મગર અબ યેક વજીરકી જાયે ખાલી હુઈ ઇસલીયે તુને ઈસખતકે દેખતેહી જલદ દરબારે શાહીમે હાજર હોનાં ઈનસા અલ્લાહ અપને દરજેસે સરફરાજ હોગા.

(નીરદયેકી પ્રીત કરેની-રાહા.)

કેઉ ન અપને ખુદાપર હંમ હોવે ફીદા
યહાંતો હંમને દોવા કી વાંહાં ઉસને સુનાં
તુમ ઈસી મુલકમે રહો મેરી પ્યારી
મયે જાકે વહાં તુમકો લુંગા બુલા—

બાબ દુસરા—પરદા તીસરા.

(દરબારમે માહેતાબાંકી જુસ્તજુમે ગયે હુવે આહલેકારોને માહેતાબાં ન મીલનેકી ખબર સુનાની.)

દો સીપાઈ—સુનો શાહેનશાહા બહેન તુમારી હંમ ઢુંડે હર ઠાર
લેકીન નહી પાઈ કીસ ઠાર—
દશ્ત પહાડાં જંગલ અંદર દેખે હરયેક જહાડ
આખર હંમ સબ હો લાચાર
આયે તુમારી ખીદમત ક્યાને કરને કોઈ જહાર
સુનો અયે શાહા બડે સરદાર

બેત.

માહેરૂ—રહા મેરે દીલમે યેહી રંજો ગમ
કે અફસોસ ક્યા ઉસપે હોગા સીતંમ
વો જંગલમે કરકે મેરી ઈનતેજાર
વહાં રો રહી હોગી બસ જારો જાર
ઈસી બાઈસ દીલ મેરા બેચયેન હયે
કે જંગલમે તનહા રહી બહેન હયે
વજીર ઈસ સબબ ઈનકો કરતુ હુકુમ
કે કુચ અયેસા ગાવે યે મીલકર બહમ

કે હો જીસકે સુંનનેસે તસકીં મુજે
યે આતીશ ફ્રેશકે બહેનકી બુજે

(હુકમે વજીરસે રામીશાગરકા શાહકો
દીલાસા દેના.)

(ખબર લેરે—મસીહા—રાહ.)

રામીશાગર—હુવા યે એતેફ્રાકે આસમાં હયે
કાહાં તુમ ઔર હમ શીરા કહાં હયે
સુના હયે હાલ ફુરકતકા તુમારે
હમારી આંખસે આંસુ રવા હયે
ખુદાકે હુકમસે ચારા નહી હયે
હરેક આજીજ યાહાંપે ઈનસોજાં હયે
તુમારા હાલ મીસલે ચાહે કીનઆં
કાંહાં યાકુબ ઔર યુસુફ કહાં હયે

(માહેમુનીરકા દાખીલ હોનાં ચોબદાર
વગયરોંકા ફુનસ બજાના.)

મીલેગી તુંમસે હમશીરા તુમારી
ખુદા બંદુપે અપને મહેરબાં હયે
સબર કીજે ન હો આજુરદા ખાતેર
લીખા જો બખ્તકા વો ઈમતેહાં હયે
સબરમે હયેગી શકર સુન અયે શાહા
કે ઈસકા ફુલ તો બસ શીરી અયાં હયે
મુસઉવર તલખ અસ્ત ફુલ શીરી દારદ
કહા શાદી ને યેદર ગુલીસ્તાં હયે

મુખમમસ.

માહેરૂ—કયા કયા હયે લુતફ બંદેપે પરવરદીગારકે
કર પુતલે ખાકસે કીયા હયે ગુલ ઓજારકે

ઇન ખાકીઓંપે જાનો દોલ અપનાં નીસારકે
હુરાને ખુલદ કહેતી હયે યેહી પુકારકે
ઈનસાંન ફુલ હયે ચમનમે રોજગારકે
યેકતો હસીન તીસ્પ હુનર મદભી કીયા
આવાજ ખુશ વ નાચક અંદાજ મરહબ્બા
લેકીન યે યેક ફ્યેલને બદ સબટો કર દીયા
દામાનપે ધબ્બા અયેબકાજો હયે લગા હુવા
બાયસ ઈસીકે જગમે કહાતી હયે બેસવા

મુસદ્દસ.

અયે મેરે આહલેકારો એહ તુમસે હયે અબ કલામ
અયેસીભી નાજની કોઈ હોગી જીઅહેતે શાંમ
જીસ પરકે હુસ્નો ખુબીતો બસ હોવે યખતે તાંમ
ઔર નાચો ગાનેમેભી હો આલંમમે ઉસકાં નાંમ
યે તીનો ખુબીયા હોંકે અસમતસે પાકહો
દેખી અયેસી નાજની તો મેરેસે કહો

બએત.

બખ્તક—ઉનકા યે બાત મયેને સુનાહું હુજુરકી
જંનનતમે હોતો કયા અજબ ખસલત યે હુરકી
પર અયેસી દુન્યામે તો નહી કોઈ નાજની
દેખાતો કયા પર મયેને સુનાભી નહી

માહેમુનીર—અલ્લાહકી શાંનસે નહી હયે દુર બાત યે
કેયા હયે અજબ જો બંદેકો દેવે સીફાત યે

બખ્તક—કાએલ હું યુંતો કુદરત અજાયેબ ખુદાકી હયે
પર કહીયે આજતક કભો તુમને સુનાંભી હયે

માહેમુનીર—સુંનનાં તો ચીજ ઔર હયે પ આંખોસે દેખાહું
હયે બાત યે બડાઈકી મયે તુમસે કયા કહું

પર અયેસા વખ્ત આયાતો કહેનાહી ચાહીયે
જો રાસ્તગો હયે રાસત ઉસ્સે રહેનાહી ચાહીયે
ફ્રીદવીકે જો નીકાહમે આઈ હયે નાજ઼ની
એહ ચારો વસ્ફ઼ ઉસ્મે હયે મુજસે સુનો યેહી

માહેરૂ—વાહ મરહબા ઔરત વોહી ઈનતેખાબ હયે
સુનાઅત ખુદાયા તેરી હરએક લા જવાબ હયે

બખ્તક—ગુસતાખ઼ી હો મવાફ઼ અયે શાહે ખુશ ખીસાલ
જુઠેકો સ્ચચા કરનેકાભી તુમમે નહી કમાલ
આકીલકો ચાહીએ કે કરે ખુબસા ખ્યાલ
જો અકલમે ન આયે ઉસ્સે જાને જુટા હાલ
હજરતકો જો યકીન હયે ઉસ નાજ઼ની ઉપર
તો બંદા આજહી કસતા હયે ઈસ બાતપર કમર
નાપાક દામન ઉસકા કરૂ જો હોવે હુકમ ગર
ઔર નહી હુવા એ કામ તો લો કાટ મેરા સર
મુજસે નવેશતા આપ લીખાલો યે કામકા
અયેસા કરૂ તોહી મયે વજીર હુંગા નામકા

માહેમુનીર— બહેતર હયે બીબીસે મેરે તુમ જો મીલો અગર
તો મુજકો બાદશાહા કરે કયેદ ઉમરો ભર
લીખદો નવીશતા આપભી ઔર મયેભી લીખતાહું
અયેસા કરો તો તુમકો વજીર મયે જબહી કહું

માહેરૂ—બહેતર હયે દેખે હંમભી કે એહ કયેસી બાત હયે
દરબારમે જો જુઠ કહે વો બદસીફ઼ાઆત હયે

(ગત બજતી હયે મુનશી કાગદ વ દો-
વાદ કલમ લાતા હયે ફેરો દોનો
અપને દરાખા [illegible]ત હ[illegible])

બાબ તીસરા—પરદા પહેલા.

(માહેતાબાંકે મકાંનકે બાહર કંઈક
લોગો ઉસકી તારીફકા ગાના
ગાતે હયે.)

(કંગનવા મોરા કરસે-રાહા.)

સબલોગ) **દેસીયો**) ખાલીક યે તોસે અરજ કરત હંમ હયેરે
હો તું મેહેરબાંન હંમપર-દોઆ કરતે હંયે એ
પરવર—

તેરી પ્યારીરે મહેર અયે બારીરે
અસમતસે હયે યે પાક
ખડે હંમ હંયે ઉસકે દર પર
ઉસકે ખાતેર મતલબ લા બર
દુર કરદે હંમપર જો કુછકે યે રંજો ગમ હયેરે!

(દાખીલ હોના બખ્તકકા તાલાશે
માહેતાબાંકે.)

બેત.

બખ્તક—અયે શખ્સો કીસલીયે યહાં યેહ ઈઝદેહાંમ હયે
અયેસા વલી યહાં કૌનસા આલી મુકાંમ હયે
કે જીસકા દરકે વાસ્તા કરતે હો તુંમ દોઆ
મુજકો બતાવો તો કરૂં કુચ મયેભી ઈલતેજા

૧-દેસી—અયે સાહેબ યહાં યેક નાજની આલી મુકાંમ હયે
અસમતસે અયેસી પાક કે મશાહુર નામ હયે
કસબનકે ઘરમે થી વલે કીસને નહી છુવા
ઉસપર ઈસી સબબસે ખુદાકા કરંમ હુવા
ઉસ્સે નેકા કરલીયા માહેમુનીરને
તબ ઉસકા હાલ જાના સગીરો કબીરને

બખ્તક—અલ્લાહરે અયેસી નેક વો ઔર મુજકો યે ખ્યાલ
પયેમાંન શાહાસે જો કીયા હોના હયે વો માહાલ
બસ સર બદનસે શાહા કરેગા મેરા જુદા
અફ્સોસ મયે મુવા મયે મુવા હાયે મયે મુવા

(ગુરા આકે ગીર પડના વજીર
બખ્તકકા.)

૨-દેસી—કેઊં ગુરા યે તુજકો આયા હયે અયે ભાઈ કયા હુવા
મુશકીલ કોઈ સખ્ત હોવે તો દે ઈસકા વાસ્તા
મકબુલ વો કરેગા ખુદા તેરી ઈલિતેજા
માહેતાબાં નામ હયે ઉસકા લે અબ સુનાં
બખ્તક—દે ઈસકા વાસ્તા મયેભી પુકારૂં અપને ખાલીકકો
કે જીસ્સે જાંન બચજાવે વ મેરા અહદ પુરા હો.

(જાના સબ લોગોંકા.)

(રામા મોરીરે ધાધરીયા-રાહા.)

સુંનના સાહેબ તુ દોઆયા મોરીરે
રાખું પ્યારી પ તેહારે ગરચે બરજોરીરે—
બેશક જી મેરા જાવે ખુદાયા લેના બચા મહેરકે તું તોફીલ
હાર ન મોપે ગજબ વરન હોગી મોરી ખ્વારી
આસા મોહે અબતો હયેગી બસ તોરી— સુ૦

(દાખીલ હોના કુટનીકા ઔર ઉસે
રોકના બખ્તકકા.)

બેત.

અયે બુઢીયા ઠયેર તુજસે યે મેરા કલાંમ હયે
ઈસ ઘરમે કૌન હયે તુ વ કયા તેરા કાંમ હયે

કુટની—ભાઈ યે સાહેબજાદીસે મયે મીલને જાતીહું
મુંહ બોલી મા મયે શશતેમે ઈસકે કહાતીહું
કુટની હું મયે વ આગે થી યે મેરે ઘર
મુજકો હયે ઈસકે હાલસે અછી તરાંહ ખબર
તુ કૌન હયે જો ઈસતરાંહ ઉમીદવાર હયે
ઈસ શાહેરમે કયા પેશા ઔર કયેસા કાર હયે

બખ્તક—દીલ જલ રહા હયે કયા કહું મયે તુજસે અપના હાલ
શાયેદ કે તુ કરેતો કરે ફીદવીકો બાહાલ
આજમ મયે બાદશાહે યમનકા વઝીર હું
દરબારે શાહમે હમસરે માહેમુનીર હું
એક રોજ શાહકે સામને ઉસને બડાઈ કી
નાદેર હયે ચીઝ એક મેરે ઘર ખુદાઈકી
યાને હયે પાક અસમત મેરે ઘર યેક નાઝની
વો નાચો ગાનાં જાંનતી હયે તીસપર હયે હસીં
યે સુંનકે મયેને ઉસે કી તકરીર બેશતર
અસમત બીગાડું માહેતાબાંકી યા દું અપના સર
પયેમાંન અયેસા કરકે શાહેનશાહાસે આયાહું
ઔર સાત લાક અશરફીયાભી સાથ લાયાહું
અબ યે ખઝાના હયે લે મેરા કર કાંમ તું
મુરદા હું લેકે કર જીંદોમે મેરા નામ તું

કુટની—દાના વઝીર કાંમ નેહાયેત યે સખ્ત હયે
આલમમે પાક દામનીકા ઉસકો તખ્ત હયે
અસમતસે બીગડે અયેસી તો યેહ નાઝની નહી
પર યેક ફરેબ ચલાવું વો ચલ જાવે કંહી
હમાંમમે નાહાને યે ઈસ વખ્ત જાયેગી
તો બંદી ઉસકી ખીંચકે તસવીર લાયેગી
તસવીર નંગી દેકે તું દે શાહકો યું ખબર
અસમત બીગાડ ઉસકી મયે આયા હું નામવર

બખ્તક—બસ બસ મુઝે જો ઈતનાભી હાંસીલ અગર હુવા
તો દામે મુલીસે રેહા યે મેરા સર હુવા.

(ચલે જાના દોનોકા.)

બાબ તીસરા—પરદા દુસરા.

(માહેતાબાંકા મકાન.)

(સરકો પટક રોયા ન કરે-રાહા.)

માહેતાબાં—હમને સહી જહાંમે બલા કૌનસી નહી
આઈ મુસીબત હમપે ભલા કૌનસી નહી
કોઈ સબર અયેસે ગમમે તો ઉસકે યેવજ મુઝે
રાહાત અતા કરેગા ખુદા કૌનસી નહી
ઈસ દુખમે હાથ પકડા જો માહેમુનીરને
ઉસ્સે કરેંગે હુંમભી વફા કૌનસી નહી
અયે ચરખ તુજસે આફતે લાખો ગીરી મગર
લીઇ હુંમને અપને સરપે ઉઠા કૌનસી નહી

(દાખીલ હોના કનીજકા.)

(સુનીયે હમારી અરજ-રાહા.)

કનીજ—ચલીયે હમારી સાહેબાં ચલીયે
કરકે તૈયારી મયે સબ આઈ
પોશાક નાહાકે બદલો નયે—ચલીયે.

(દાખીલ હોના કુટનીકા.)

બેત.

કુતની—વારી મયે સદકે તુજપ કેઉ ન જાવું રોજે શબ
દુન્યામે જુજ તેરે મેરા વાલી હયે કૌન અબ

માં બોલે તો મયે માં હું વગર ના કનીજ઼ હું
સચ પુછો તો મયે માંસેભી તુજકો અજીજ઼ હું
લેકીન હવસ હયે મુજકો કે ખુદ અપને હાથસે
તુજકો નહેલાકે શાદ હું મયે અપની જાતસે

(કુટની વ માહેતાબાંકા જાના વ ક-
નીજ઼કાં સીફ્તે માહેતાબાંકા ગાના.)

(એકરે જાની મોરા-રાહા.)

કનીજ—નેકરે અયેસી નહી કોઈ દેખી—
નીસદીન યાદે ખુદામે રહત હયે
ઈસકી યે રીત અજાએબરે—નહી

(દાખલ હોતા કુટનીકા તસ્વીર લેકે.)

બેત.

કુટની—જા અયે કનીજ઼ માહેતાબાંને તુજકો બુલાઈ હયે
આઈના ઔર શાનાભી ખુદકા મંગાઈ હયે

(કનીજ જાતી હયે.)

(કાહેરસે બલમા મોરા-રાહા.)

ફૂયેલ સુફી કયેસી કીહું
માહેતાબાંકી તસવીર-જું ઉતારલી મુનીર—
છલ્લાભી લીહું ખાવીંદકા ઉસકે
દુસરી મયે લેકે જાવું તીરપ યે શમશીર—(જાના કુટનીકા)

બાબ તીસરા—પરદા તીસરા.

(દરબારમે આના બખ્તકકા ઔર તાને સુનાના માહેમુનીરકો.)

(તુજકો ગયેરોંસે ન મીલના–રાહા.)

બખ્તક—પહેલે હરયેક બાતકે અંદેશાં કરના ચાહીયે
બાંધના ઘર પીછે પહેલે પાયા ભરનાં ચાહીયે
નંગા અપને કપડોંમે તુ હોકે અયે ઈનસાંન ફેર
મયે હું બેઅયેબ ઈસતરાંહ કેઊ દાવા કરના ચાહીયે.
નાક તો મુહપર નહી ઔર ફકરસે કરતા હયે બાત
બેશક અયેસે બેહયાકો ડુબ મરના ચાહીયે
આહમ કીસે બાન કરકે જો પશેમાં હોતા હયે
હુસ્નમે આકેલ હું અયેસા દંમ ન ભરનાં ચાહીયે
ફરશ અપના માહેનાબકો મયે કરકે આયા હું જનાબ
એતેબાર ઈસ બાતપર અબ તુમકો કરનાં ચાહીયે

(કેઊર ખડા હીંદુસ્થાની–રાહા.)

માહેરૂ—કયેસીયે બાતોંકો માનુંરે-હાલ ઉસકા તું ખોલ કહો.
મુદઆ બતાવો તો ઈસ કૌલકા કુચ
આવે હમે યેતેબારરે —

બએત.

બખ્તક—યે રાસ્ત હયે જનાબને જો ફીદવીકો કહા
મુદઆભી ઉસકા લાયા હું કરીયે નજર જરા
નાદાનહું મયે ઔર ન તો બેશાહુર હું
જો બાત મયે કરૂ ઉસ્સે સોંચું જરૂર હું

(બખ્તકને લાઈ હુઈ તસવીર રામશેર વ છપ્ના દેના માહેમુનીરને તસવીર દેખ પશેમાન હો મુહ ફેરકે દુર હોના.)

માહેરૂ—એ માહેમુનીર કીસકી તસવીર હયે
તું કયું દેખકે ઈસકો દીલગોર હયે

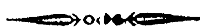
હયે ક્સપર નગીનાં તેરે નામકા
બેલાશક યેહી તેરી શમશીર હયે
હયે ઝલ્લેમે મુનીરકીહી રોશની
તેરા નાંમ ઈસમે તાહારીર હયે
તેરી બીબીને દી હયે ઈસકો નીશાંન
અજબ પાક દામન વો બેપીર હયે
અરે જલદી ઈસકો કરો કયેદ તુંમ
સજા જુઠેકી તૌક જંજીર હયે

(માહેરૂકા અપને દરબારીકે સાથ જાના દો સીપાઈયોને માહેમુનીરકો ગીરફતાર કરનાં.)

(નામ જાનેકા ન લે યાર મયે-રાહા.)

માહેમુનીર—ગુલશને દહેરમે થા એકજો ગુલેતર નીકલા
હાયે અફસોસ કે વો ખારસે બદતર નીકલા
શોલ યે નુર સમજ દીલમે રખાથા જીસકો
નારે દોજખકા વો ભડકા હુવા અખગર નીકલા—
મયેનેતો સમજા જીસે અપનેહી વીરસેકા મકાંન
પરવો તો લાખોંકી મીરાસકા યેક ઘર નીકલા
ભેજતાહુ મયે તલાક માહેતાબાંકો બસ આજકા આજ
દુશમને જાંન મેરા દોસ્ત બદ અખતર નીકલા

(લેજાના સીપાઈયોકા માહેમુનીરકો.)

બાબ તીસરા—પરદા ચૌથા.

મહેલ.

(દરવાજવા મે તતીયા-રાહા.)

માહેતાબાં—છાંડ જબસે ગયે મોહે જાંની પીયા
તબસે નહી મયેને પાની પીયા

તુમરી જુદાઇમે કલ નહી આવત
ઘેરી મોહે હયેરાંની પીયા—
આપભી આવે ન પતીયાં ભેજે
રખ્ખત કીયે મન માનો પીયા—

(કનીજ નામા લાકે માહેતાબાંકો દેતી હયે)

(અબના બજાવો રામ-રાહા.)

કનીજ—આઈ તેહારી જાંન-પરખીયાં રે—
સાહેબકા નામા કાસીદ મોહે દીનો
લે બસ રાખ તોરા પરાંન—

(કીસી મસ્તકે-રાહ.)

માહેતાબાં—તુજે અતલાક અતલાક અતલાક હયે
માહેતાબાં મુજકો તેરા નહી ઇશતીયાક હયે
કીયા આશના અપના બખ્તકો તુને
ફુને બેસવાઇમે તુ ખુબ તાઆક હયે
મેરા છોડદે ઘર નીકલ જા અયે બા
તુ કર ફેલ વો જીસકા તુજકો મજાક હયે
અંગુઠી વ શંમશીર નીશાં તીસ્પ તસવીર
હુઇ તીસ્પ નંગી તુ કયા તુજકો શાક હયે

(કનઇવા જરા બનસી-રાહ.)

ઓ સૈયા મન ન હંમસે ફીરાલેરે
હો મોરી આંખસે બહત હયે નીર—
જાનું નહી મયેતો કૌન મુવા બખ્તક
બોહતાંન લીનોરે-સૈયા મોહે સૌગંદ ખીલાલેરે—
તુને લીખા ઘર છાંડદે મોરા
ખુબયે કીનોરે-સૈયા ચલે હંમતો રજા લેરે—

(દીલઆંરામકા એકરાર હોના કનીજકા
ઉસે દીલાસા દેના.)

(ગોવત કાહે નહીયારે-રાહ.)

કનીઝ—રોવત કાહે રહીયારે ઓ-રો૦
નૈન તેહારેરે આંસુ ભરે પ્યારીરે-અરે હાં—
બહોતાંન હયે યે જા તુ ન ઘરસે
પડું મયે તોરે પઇયાં—રે હાં—

(આંસુવા ભરે મોરે નૈન-રાહ.)

માહેતાબાં—સખીયાં ગયા મોરા ચયેન
અબ મયે કાહે કરૂં હો—
આકાસ રહે રહેકે કરત હયે મોપે દુખકો વાર
બઝેરી દસિકી મયે બહી ડારે તોભી માર—
હું મયે નીરઅપરાધ મોહે પાપી કહત હયે લોગ
પાક નહી મયે ઠયેરૂં જબતક જાવે નતબતક સોગ—
નાચ ગાનેકા કરૂં ઉસ દેસમે જાકે કાજ
કોઈ દોનભીતો કરેગા યાદ મોહેકો રાજ—

બાબ ચૌથા—પરદા પહેલા.

(માહેતાબાંકા મુજરા દેખકે બખ્તકને
દરબારમે શાહાકે સામને ખુબ
તારીફ કરની.)

(તેહારો મન મયેલાના-રાહા.)

બખ્તક—જહાંમે કોઈ અયેસી નહી વારો વાપે હુરો પરીયા
બાગમે દુન્યાકે નહી મયેને દેખા કોઈયું ફુલ
જો કોઈ ઉસપર ડાલે નજર થા પરીયા જાવે થા ભુલ—
રાતકો સુનકે ગાના ઉસકા દીલમે હુવા પૈદા સોઝ
થોડે દીન હુવે આઈ યહાં વોહ મુજરા કરે હરરોઝ

નાચકે જુજ્વોહ પેશા નહી કુચ્છ શાહા કરે હયે ઔર
રાત બહોતસો લાલચ દી પર બદલી નહી ઉસને તૌર—
હુકમ જો હોતા યહાં બોલાલું દેખે નજ઼રસે હજ઼ુર
દામાનસે તો પાક મુજે યે આતી નજ઼ર હયે હુર—

(કેયા બેજા઼ આઈ ચમનમે—એ રાહ.)

માહેરૂ—ખુદરતે હકકા તમાશા યે દીખાના જલદી
ઉસપરીરૂકો અરે જાકે બુલાના જલદી

(એક દરબારીને જાકે માહેતા-
બાંકો લાનાં.)

ઈસપ ઉલફ઼ત મેરી કયું દોડી હયે કયા બાયસ હયે
અયે ખુદા ભેદ યેહ તુ મુજપે ખુલાના જલદી
દેખકે તુજકો હયે દીલ શાદ વ આંખે ઠંડી
અયે પરી મુજકો હુનર અપના બતાના જલદી

(યેજ઼ રાહ.)

માહેતાબાં—અરજ઼ હયે યેહ કે કાંહાં માહેમુનીર હયે શાહા
ઉસ મુવેકોભી જ઼રા તુમને બુલાનાં જલદી—
ઉસને કુચ મુજપે સોતંમ કરકે યહાં ભાગ આયા
કીયા બેદાદ મેરી દાદ દીલાના જલદી—

(એક દરબારી જાકે માહેમુનીરકો કયે-
દીકે લીબાસમે લાતા હયે.)

(દીલકો ચયેન પેઃદંમ તહે—રાહા).

માહેતાબાં—અયે ફ઼લક તાજ઼ા સોતમ જબ કરતા હયે ઈજાદ તુ
તુ સબોંકે પેશતર કરતા હયે હંમેશા યાદ તું—
ખાકપર યુસુફ઼સા દીલબર તડપે હયે જીનદાનમે
અયે જુલીખાં કાશકે હોતી નહી બરબાદ તું—

આઈ બહાર ગુલેશીગુફ્તા કરકે તું બુલબુલકો કયેદ
પાવેગા ફુલ કયા ચમનમે દહેરકે સઈયાદ તુ—
મયે હું બેતકસીર તું ઠયેરાતા હયે તકસીરવાર
શાહે હુશ્ન હોકે આદીલ કરતા હયે બેદાદ તુ—

(અરી જોગન અયે દરદકી—રાહા.)

માહેરૂ—તેરા ગાના સુંન દીલ હુવા શાદમાન
હયે ફીરીયાદ કયા મુજસે કર તુ બયાન—
કીયા જુલમ જીસને તુ કર ઉસપે સાબેત
નહી આજ મયે ઉસકો દુંગા અમાન—

(અબ તોરી બાંકી—રાહા.)

માહેતાબાં—તુમ શાહે આલી અદલ અબ બરહક કર કીજે
બોલું તુમરે પૈયાં પડકે—
વજીર બખ્તકને રખે મહીને છે તક
રાતરોજ આવે થે મોરે ઘરમે—
અબતક નહી યેક પૈસા દીયે હયે
રાસ્ત કહો કયા હયે કમી જરમે—

બેત.

બખ્તક—અયે મયે ઔજે રીયાસ્ત સાયએ પરવરદીગાર
તેરે ફીદવીકા તેરેપર હાલ હયે સબ આશકાર
રાતકો મુજરેમે દેખા યાઈસે દેખા યહાં
જુજયે દો વખ્તોં કે દેખાહું તો લે સૌગંદ હજુર
હાથ જો મયેને લગાયા કટઆ કર વો દસ્તકો
ફેલે બદ મુજસે હુવા તો ભેજદે તુ સુયેદાર

માહેતાબાં—ફેલે બદ તુને કીયા યે મયેને સાબેત કી અગર
સુલીપર ચડાવે તુજકો અયેસા લીખદે નામદાર

બખ્તક—હાં મયે લીખ દેતા હું કે તુજસે કીયા ગર ફૈલે બદ
હલક પર શાહા મેરે ફીરવા દેવે તેગે આબદાર

(ગત બજતી હયે મુનશી ખત વ દવાદ કલમ
લાતા હયે બખ્તક મારે ઘભરાતકે
ધુજતા ધુજતા દસખત કરતા હયે.)

(કરવટીયા લેનેદે—રાહ.)

માહેતાબાં—અબ સતીયાં મોહે દેખ કીઆ કીયા મોપે નાહક જફા
મોહે તલાક તું કયેસીરે દીની કૌનસી મુજસે હુવીથો ખતા
માહેમુનીરકી માશુક હું શાહા બહોતાંન થા ઇસિને
નાહક લીયા—

(શાહા ઉસી વખ્ત માહેમુનીરકે બંદ
ખુલવા દેતા હયે.)

(મયેતો આંખંડીયાંસે મારૂં—રાહા.)

માહેમુનીર—યેકતો દીલહો દુંજી તુજપે નીસાર જાંરે—
તકસીર મોરી બખ્શદે ભોરી વારૂં તોપે હોગર હજાર જાંરે

(માહેરૂને બખ્તકકી ચોરી જાહેર હો-
નેસે ઉસપર ફીટકાર કરના.)

(સુધ લાગ રહી તોરી—રાહા.)

માહેરૂ—હુવા મકર તેહારા જાહેર સગર
કેઊં અપના જુકાકે ખડા હયે તુ સર
ઇસિ નેક પર લીના બહોતાંન શયેતાંન
તુને અયેસી બદીપર બાંધા કમર—

સખ્તીસે કતલ કરો તુમ ઈસકો
ન જ઼રા કુચ્છ દયાકી કરના નજ઼ર—

(દો દરબાનીને બખ્તકકો ગીરફતાર
કર લે જાનાં.)

શાબાશ તુજકો યે કહેદે મુજકો
કૌન માત પીતા હયે તોરે મગર—

(એક આન નજ઼ર તાલેઅ–રાહા.)

માહેતાબાં—માદર હયે ન દુન્યામે પીદર શાહા મેરા હયે
યેક ભાઈ થા વોભી નહી બસ હયે તો ખુદા હયે
શેહરીયાર થા વાલીદ વ થી ગૌહર મેરી માં
ઔર ભાઈ માહેરૂકે જો નેકોમે સીવા હયે

(માહેરૂને અપની બહેનકો પયેછાનકે.)

(વોહી રાહા.)

માહેરૂ—ઓ બહેન મેરી મહેર હુવા ફ઼જ઼લ ખુદાકા
મુશતાક થા કંઈ રોજ઼સે મયે તેરે લક઼ાકા
હયે નામ માહેરૂ મેરા મયે ભાઈ હું તેરા
ખાલેકને કીયા બાદશાહા યાહાં મુજકો સદાકા
ઓ ભાઈ કીયા નાહક જફ઼ા તુજપે મુજે બખશ
જો યહાં મયે રહુંગા સદા તેરી રજ઼ાકા

(માહેરૂને માહેતાબાં વ માહેમુનીરકે
હાથ ખુદ મીલાદેના સબને ઈસ નેક
અઈયાંમમે મીલકે ગાનાં.)

(તુમ અપની ચશમ મસત–રાહા.)

સ઼બ—**આજાજ઼ હુસ્ન જ઼ન મેરા ઈજ઼હાર હો ગયા**
બસ દુર દીલસે હીજરકા સબ બાર હો ગયા

શુકરે ખુદાકે નુહ કી કીશતીકો તરાંહસે
દુબાયે ગ઼મકી મોજસે દીલ પાર હો ગયા
આઈ બાહાર બાગ઼ે જહાંમે કે મીસલે ઈદ
હરયેક ગુલ ગલેકા મેરે હાર હો ગયા
કયા ઈલિતેઆમ જ઼ખ્મ જીગર હયે ઘીસાલે દોસ્ત
હુકમે હમારે મરહમે જ઼ંગાર હો ગયા
આઈ ચમનમે ફીરકે બાહારે નસીમે ફયેજ઼
હરદીલ શીગ઼ુફ્તા જ્યું ગુલે ગુલજાર હો ગયા
હમકો ફીરાકે યારમે કયેસા કીયા તબાહ
બેવસલયાર જીનાથા દુશવાર હો ગયા
ગ઼ફ઼લતસે વસ્લ યારકે હમકો કીયા રેહા
અબ બખ્ત ખાબ હીજરસે બેદાર હો ગયા—–આજ઼જ઼

